

İLKOKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Yard.Doç.Dr. Süleyman Çelenk
Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ABSTRACT: In this research, the teachers' opinions on problems faced while teaching children to read and write are identified with quantitative and qualitative data. According to the results of the study, most of the teachers are in consensus on common problems. Teachers think that the analysis method starting with the sentence is the best method to teach reading and writing, but they also think that there are problems in the education of the teachers who will apply this method and on-the-job training is inadequate. They believe in the necessity of teacher-parent co-operation to achieve the desired success, but they also suggest that the parents be educated as well in order to avoid the child's conflicts between parents and the teacher.

ÖZ: Bu araştırmada, ilkokuma-yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri niceliksel ve niteliksel verilerle belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin; ilkokuma-yazma öğretiminde en uygun yöntemin cümleden başlayan çözümlene yöntemi olduğu, ancak bu yöntemi uygulayacak öğretmenin eğitiminde bazı sorunların bulunduğu, öğretmenin işbaşında eğitiminin yetersiz olduğu, öğretimde istenilen başarının elde edilmesi amacıyla öğretmen-veli işbirliğinin gerekli olduğu, ancak, öğrencinin öğretmen-veli çelişmesine maruz kalmaması için velilerin eğitilmelerinin uygun alacağı düşüncelerinde birleştikleri saptanmıştır.

GİRİŞ

Modern toplumsal hayatın gelişmesiyle okuma-yazma öğrenmenin önemi artmış olup, okur yazarlık oranındaki yükseklik çağdaş gelişmenin bir ölçütü haline gelmiştir. Bu öneminden dolayıdır ki ilkokuma-yazma öğretimini çocuğa sadece ilkokuma-yazma becerisinin kazandırılacağı bir çalışma olarak düşünülmemesi gerektiği görüşü yaygın bir kabul görmüştür. İlkokuma-yazma öğretiminde hedef; okuma-yazma becerisini kazanmış olan çocuğun, aynı zamanda hızlı, doğru, anlayarak okuması, okumaktan zevk alması ve işlevsel bir yazma yeteneği geliştirmesi olarak ele alınmaktadır,

İLKOKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

Okuma-yazma öğretiminde, tarihi gelişim süreci de dikkate alındığında çeşitli öğretim yöntemleri uygulanmıştır. Gray (1975)'e göre ilkokuma-yazma öğretim yöntemleri aşağıdaki yaklaşımlarla ele alınmaktadır.

A. Fonetik (Ses) Değerlerini Öne Alan Yöntemler

Gray (1975)'de fonetik değerleri öne alan yaklaşımlar, Türkçe literatürde daha çok adında "**bireşim yöntemi**" olarak söz edilen yaklaşımlardır. Bu yaklaşımlar sırasıyla şunlardır:

1. Alfabe Yöntemi: Bu yöntemde önce harfler öğretilir, Harflerin ikişerli üçerli hecelemeinden sonra kelimeler cümleler oluşturularak öğretime devam edilir. Bu yaklaşım en eski ve yüz yıllar boyunca sürmüş bir öğretim yaklaşımıdır.

2. Ses (Fonetik) Yöntem: Bu yaklaşımda önce dildeki seslerin tanıtılmasıyla öğretime başlanır. Bu yaklaşımda sesleri tanımak için kelimelerin ilk sesinden yararlanılır. Örneğin, "o" sesi için "okul", "a" sesi için "at", "d" sesi için "dede" kelimesinden yararlanılır. Seslerin tanıtımı önce belirlenmiş bir sıraya göre alfabe'deki ünlü sesler ve daha sonra da ünsüz seslerin tanıtımı şeklinde olur. Sesler bu şekilde tanıtıldıktan sonra da yukarıda sözü edilen alfabe yönteminde olduğu gibi, önce bu seslerle ikişerli üçerli heceler, bu hecelerden de aşamalı olarak kelime ve cümlelere doğru bir yol izlenir.

3. Hece Yöntemi: Bu yaklaşımda öğretimin temelini hece oluşturur. Öğrenilen hece sayısı arttıkça bu hecelerden yeni yeni kelime ve cümleler oluşturularak öğretim devam eder. Bu yaklaşımda, öğretimin başlangıcının hece olması nedeniyle yukarıda sözü edilen diğer bireşim (sentetik) yöntemlerinden farklı, ancak, heceden kelime ve cümlelere doğru bir öğretim şekli uygulanmış olması bakımından da benzer bir yol izlendiği görülmektedir.

B. Okuduğunu Anlamayı Esas Alan Yöntemler

Gray (1975)'e göre, okuduğunu anlamayı öne çıkaran bu yaklaşımlardan Türkçe literatürde "**çözümleme yöntemleri**" olarak söz edilmektedir. Bu yaklaşımlar ise şunlardır.

1. Kelime Yöntemi: Bu yöntemde kelime bir anlam birimi olarak ele alınmaktadır. Her öğretilen yeni kelime, önce cümle veya cümlecikler içerisinde tekrar edilir. Daha sonra kelime içerisindeki hece ve harflere öğrencinin dikkati yönlendirilir. Arka arkaya öğretilen kelimelerin birbiriyle cümle ve metin ilişkisine dönüşecek şekilde seçilmesine özen gösterilir. Bu yöntem içinde yer alan Gray (1975)'de sözü edilen bir de "**cümlecik yöntemi**" bulunmaktadır. Bu yöntemde göre, basit bir cümle parçası içine aldığı kelimedenden daha anlamlıdır. Daha hızlı okuyucu yetiştirmek için bir kelime grubuyla işe başlamak daha iyi bir yaklaşımdır.

2. Cümle Yöntemi: Bu yaklaşımda gerçek bir doğal düşünce birimi olarak cümle ele alınmaktadır. Kelimeler cümle içerisinde gerçek anlamına ve konuşma vurgusuna sahip olabilirler. Cümle aynı zamanda bilgiyi kazanma sürecine uygun bir özellik taşır. Cümle ile öğretimde, arka arkaya öğretilen cümleler bir metin bütünlüğü oluşturacak biçimde seçilirse öğretime sağlayacağı yarar daha da iyi olacaktır. Cümle öğrenciyi okuduğu konuyu düşündürmeye yönelttiği için, okuduğunu anlamada daha etkin bir yarar sağlayacaktır. Cümle zaman içerisinde kelimelere, kelimeler hecelere, heceler de harflere ayrılarak çocuğun okumayı çözümlemesi öğretimin aşamalarını oluşturur.

3. Öykü Yöntemi: Cümle yönteminin daha geniş bir uygulamasıdır. Bu yaklaşımda, öyküler çocuklar için daha ilginç olduğu için okuma-yazmanın öğrenilmesi daha da çekici hale geldiği düşüncesinden hareket edilir. Öykülerle gerçek düşünce zinciri oluşturduğundan, diğer bütün yöntemlerin sakıncalarının bu yaklaşımla ortadan kaldırılacağına inanılmaktadır. Öğretime çocukların ilgisini çekmek amacıyla önce öykünün anlatılmasıyla başlanmakta, daha sonra da öykü bütün detaylarıyla öğrencilere tanıtıldıktan sonra, analitik bir yaklaşımla, öyküyü oluşturan cümleler, cümleler içinde kelimeler, kelimeler içinde heceler, heceler içinde de sesler tanıtılarak çocukların okumayı çözümlenmeleri yoluna gidilmektedir.

C. Karma Yöntemler

Bu yaklaşım, bireşimsel yöntemlerin sakıncalarından kaçınmak, çözümleme yöntemlerinin uygulamadaki güçlüğünü gidermek amacıyla daha çok uygulamadaki öğretmenlerin geliştirdiği bir ara öğretim yoludur (Çelenk, 1993). Bu yöntemlerde, harf-fonetik, fonetik-hece, fonetik-kelime, hece-kelime- harf, cümlecik-cümle, kelime-hikâye-cümle vb biçimde bir araya getirilerek harmanlanmaktadır. Yöntemin, "**eklektik (seçici)**" ve "**bilinçlendirme**" başlıkları altında iki ayrı yaklaşımı vardır (Güneş, 1997).

TÜRKİYE'DEKİ İLKOKUMA YAZMA PROGRAMININ YAKLAŞIMI

İlköğretim okulu 1. kademe programında, ilkokuma-yazma öğretiminde izlenecek yol şu şekilde özetlenmektedir (MEB, 1995, s.66):

"İlkokuma ve yazmaya öğrencinin anlayabileceği kısa cümlelerle başlanmalıdır." Zamanla bu cümleler kelimelere, kelimeler hecelere, bölünmelidir. Daha sonra heceler içindeki harflerin sesleri sezdirilmeye çalışılmalıdır. Bu çözümlenmeler sonunda elde edilen kelime, hece ve sezilen harflerle yeni yeni cümle ve kelimeler kurulmalıdır. Cümlelerin, kelimelerin ve hecelerin bölünmesini kolaylaştırmak için öğretmen aynı kelimeleri içine alan cümlelerden, içinde aynı hece bulunan kelimelerden yararlanmalıdır. Üzerinde durulan cümle ve kelimeleri öyküler, masallar, tekerlemeler içinde kullanılmaya önem vermeli ve ilkokuma ve yazma konularının öğrencilerin ilgisini çekecek nitelikte olması sağlanmalıdır."

Yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı gibi, ilköğretim okulu 1. sınıf ilkokuma-yazma öğretim programı, cümleden başlayan çözümlene yöntemini önermektedir.

İlkokuma-yazma Öğretiminde Öğretmen Görüşlerine Başvurmanın Gerekliği

Eğitimde niteliğin geliştirilmesi, eğitim kurumlarının en önemli görevidir. Eğitim kurumlarında tüm eğitim etkinlikleri önceden hazırlanan bir programa bağlı olarak yürütülür. Çünkü, uygulanan eğitimin niteliği büyük ölçüde uygulanan programın kalitesine bağlıdır. Uygulanan programın kalitesi ise çağın bilimsel ve teknolojik gelişmelerine uygun olarak kendisini yenileyebilmesi, yani geliştirebilmesiyle olanaklıdır. Program geliştirme, en genel anlamıyla, programın tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda düzeltilmesi; bir ölçüde yeniden düzenlenmesi sürecini içerir. Bu anlamda program geliştirme sürekli yenileşme çabasını gerektirir (Erden, 1993).

Öğretmen eğitim programlarının uygulanmasından sorumludur. Uygulamadan doğan sorunları yaşayan ve bunun sonucunda da rahatsızlıkları, eksiklikleri en iyi gören durumundadır. Bu nedenle, ilkokuma-yazma öğretimi programının uygulanması sırasında karşılaşılan sorunları öğretmen görüşlerine göre saptayıp değerlendirmek ve bu doğrultuda programın iyileştirilmesine yönelik öneriler geliştirmek, eğitim sorunlarını kaynağında çözmenin bir yoludur.

Problem

İlkokuma-yazma öğretim programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

1. İlkokuma ve yazma öğretim programından doğan sorunlar nelerdir?
2. Öğretmenlerin yeterliklerine ilişkin sorunlar nelerdir?
3. Okul-aile ilişkilerinden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
4. Öğretmenlerin bu sorunların çözümüne ilişkin önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın alt problemlerinin analizinde niceliksel ve niteliksel verilerden yararlanılmıştır. Niteliksel verilerin elde edilmesinde anket-tarama (survey) ve niteliksel verilerin toplanmasında da yapılandırılmış görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır. Niceliksel verilerle öğretimde karşılaşılan sorunların kaynağı belirlenmeye çalışılmış olup, niteliksel verilerle de bu sorunlara ilişkin öğretmenlerin düşünce ve önerileri saptanmıştır.

Araştırmanın evreni Bolu merkez ilköğretim okullarında çalışan sınıf öğretmenleridir. Araştırmanın örneklemini rasgele atama tekniği ile seçilen 103 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Niteliksel verilerinin elde edilebilmesi için 10 öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Bu öğretmenlerin 5 tanesini halen ilkokuma-yazma dersini yürütmekte olan öğretmenlerden, 5 tanesi de önceki yıllarda ilkokuma-yazma öğretiminde görev almış ve mesleğinde başarılı (okul yönetiminin başarılı bulunduğu ve veliler tarafında tercih edilen) öğretmenlerden oluşmuştur. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin seçiminde gönüllülük esası dikkate alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerden elde edilen niceliksel ve niteliksel bulgulara yer verilmiş olup, bu bulgular doğrultusunda yorumlamalar yapılmıştır.

1. İlkokuma-yazma Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerden elde edilen, öğretim programının uygulanmasına ilişkin sayısal veriler TABLO I, II, III'de sunulmuş ve tabloların altında bu durumla ilgili öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 1'de de görüldüğü gibi, öğretmenlerin büyük çoğunluğu çözümlene yöntemine devam edilmeli görüşünü savunurken, önemli bir kısmı da karma bir öğretim yolundan yana görülmektedir. Bu konudaki öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

TABLO 1
İlkokuma-yazma Öğretiminde Öğretmenlerin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri

Yöntemler	N	%
Çözümleme yöntemine devam edilmelidir	58	57
Bireşim (harf) yöntemi uygulanmalıdır	1	1
Karma bir öğretim yolu izlenmelidir	23	22
Öğretmen yöntem seçiminde serbest olmalıdır	21	20
Toplam	102	100

Görüşme Sonuçları:

İlkokuma-yazma öğretiminde öğretmenlerin öğretim programına ilişkin görüşleri aşağıdaki noktalar üzerinde odaklanmaktadır.

- Program hazırlanırken öğretmenin görüşü alınmalıdır
- Çözümleme yöntemi ilkökuma-yazma öğretiminin en iyi yoludur.
- (Ancak) öğretmen öğretim sürecinde kendi mesleki deneyimlerini kullanabilmeli, programın sınırlamaları öğretmenin yaratıcılığını önlememelidir
- Önemli olan program değil öğretmenin iyi olmasıdır. Öğretmen iyi eğitilirse, program sorun olmaz.
- Cümle ile başlayan çözümleme yöntemi iyi bir yöntemdir. Başka yöntem arayışlarına gerek yoktur.

TABLO II
Öğretmenlerin Öğretim Yılı Başında Yürütülen Hazırlık Evresine İlişkin Görüşleri

Süre	N	%
Bir haftalık süre yeterlidir	16	16
Süre iki hafta olmalıdır	28	27
Hazırlık süresi daha uzun olmalıdır	57	56
Hazırlık için süre ayırmanın gereği yoktur	1	1
Toplam	102	100

Tablo II' de görülebileceği gibi, öğretmenler hazırlık süresinin daha uzun olması düşüncesindedirler. Bu konudaki öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

Görüşme Sonuçları:

İlkokuma-yazma öğretiminde öğretmenlerin öğretim yılı başında yürütülen hazırlık evresine ilişkin görüşleri aşağıdaki noktalar üzerinde odaklanmaktadır.

- Hazırlıkta süre çocuğun okul öncesi eğitim alıp almaması ve ailede kazandığı bilgi ve becerilerine dayandırılmalıdır.
- Hazırlık döneminde çocuğa öykü, masal okuma, oyundan yararlanma onun okula bağlılığını ve okuma-yazma öğrenmeye yönelik eğilimlerini güçlendirmektedir.
- Hazırlık döneminde çocuğun konuşturulması, onun kendine yönelik güven kazanmasına neden olmaktadır.

Tablo III incelendiğinde görülebileceği gibi, ilkökuma-yazma öğretiminin en sorunlu basamakları hece ve harf evresinde yaşanmaktadır. Bu soruna ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

TABLO III
İlkokuma-Yazma Öğretiminde En Fazla Sorun Yaşanan Öğretim Basamağına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretim basamağı	N	%
Cümlelerin öğretiminde	10	10
Kelimenin öğretiminde	1	1
Hecenin öğretiminde	25	24
Harfin (sesin) sezdirilmesinde	27	25
Hece ve harfte (ikisini birden tercih etmiş)	38	36
Bütün işlem basamaklarında	4	4
Toplam	105	100

Görüşme Sonuçları:

İlkokuma-yazma öğretiminde öğretmenlerin en fazla sorun yaşanan öğretim basamağına ilişkin görüşleri aşağıdaki noktalar üzerinde yoğunlaşmaktadır.

- Eğer öğretmen çalışma tekniğini iyi bilirse kelime döneminde, ayrı bir hece ve harf çalışması yapmadan harfi sezdirmek mümkündür. Cümle ve kelime dönemlerinde çocuk iyi hazırlanırsa hece-harf döneminde sorunlar yaşanmaz.
- Hece-harf döneminin ayrı dönemler olmasına gerek yoktur. Bu dönemde harf kesinlikle sezdiriliyor.
- Hece-harf döneminin sıkıntısı “Çocuk okuyabilecek mi?” endişesine bağlı telaştan kaynaklanıyor. Bu dönemde velilerden “Falanca sınıf okumayı sökmüş, acaba bizimki geç mi kaldı?” şeklinde telefonlar gelmektedir. Bu durumlar gereksiz telaşlanmalara neden olmaktadır. Okumayı öğrenemeyen çocuk yoktur. Ancak her çocuk zamanı gelince okur. Öğretmenler kendilerini yarışma içerisinde görmemelidir. Çünkü, öğretmenin telaşı, öğrenciyi de veliyi de telaşa sokmaktadır.

2. Öğretmenlerin Yeterliklerine İlişkin Görüşleri

Bu alt probleme ilişkin sayısal veriler Tablo IV, V ve VI’da sunulmuştur, duruma ilişkin öğretmen görüşleri tabloların altında verilmiştir.

TABLO IV
İlkokuma-yazma Öğretiminde Öğretmenin Kendi Yeterliğine İlişkin Görüşleri

Kendini yeterli bulup bulmadığı	N	%
Yeterliyim.	16	15
Eksiklerim var	74	72
Tamamen yetersizim	14	13
Toplam	104	100

Tablo IV’de görülebileceği gibi, öğretmenler büyük ölçüde kendilerini bu konuda ya eksik ya da tamamen yetersiz hissetmektedirler. Bu duruma ilişkin öğretmen görüşleri ise aşağıda verilmiştir.

Görüşme Sonuçları:

İlkokuma-yazma öğretiminde öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

- Hizmet öncesi okulda alınan eğitim yeterli değildir.
- Kendimi yeterli hissediyorum çünkü, öğretim sürecinde kendi deneyimleriyle kendini yetiştirebiliyor.
- Öğretmenin kendini yetiştirmesi için kaynak desteği sağlanmalıdır.

TABLO V
Öğretmenlerin Eğitim Almaları Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Eğitim alma ihtiyacı	N	%
Eğitime ihtiyaç duyuyorum	43	41
Kedimi işbaşında eğitebilirim	57	55
Eğitime gerek duymuyorum	4	4
Toplam	104	100

Tablo V'de görüldüğü gibi, öğretmenler, eğitim almaları gerektiği konusunda birleşirken, büyük çoğunluğun bu eğitimi kendilerini yetiştirmek suretiyle gerçekleştirebilecekleri inancındadırlar. Bu duruma ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

Görüşme Sonuçları:

İlkokuma-yazma öğretiminde öğretmenlerin eğitim almaları gerektiğine ilişkin görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

- Öğretmen uyguladıkça kendine ait bir yöntem geliştiriyor.
- Öğretmen sürekli olarak kendisini yenilemelidir.
- Öğretmene kaynak desteği sağlanırsa kendi kendiri eğitebilir.
- Üniversite okuma-yazma öğretimi konusunda eğitim desteği sağlarsa yararlı olur.
- Ancak, eğitim fakültelerinin yeni mezunları bu konuda güven vermiyor.

TABLO VI
İlkokuma-yazma Öğretiminde Denetim Elemanlarınca Yapılan Rehberliğin Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

Eğitim alma ihtiyacı	N	%
Yeterlidir	19	18
Yeterli fakat, yoğunlaştırılması gerekir	40	39
Tamamen yetersizdir	44	43
Toplam	103	100

Tablo VI'da görülebileceği gibi, ilköğretim müfettişlerince verilen ilkokuma-yazma öğretimine yönelik eğitici çalışmaların yoğunlaştırılmasından yana görülmektedir. Bu duruma ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

Görüşme Sonuçları:

Öğretmenlerin ilkokuma-yazma öğretiminde denetim elemanlarınca yapılan rehberliğin yeterliliğine ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

- Milli Eğitimin ve denetim elemanlarının sağladığı destek yetersiz.
- Denetim elemanlarının yaptığı rehberlik yeterli değil.
- Denetim yapılmış olmak için yapılıyor. Öğretmene yol göstermiyor.

3. Öğretmenlerin Öğretmen-Aile İlişkisine İlişkin Görüşleri

Bu alt probleme ilişkin sayısal veriler Tablo VII ve VIII de tablolaştırılmıştır. Bu durumla ilgili öğretmen görüşleri tabloların altında verilmiştir.

TABLO VII
Öğretmenlerin Öğretim Yılı Başında Kurulacak Veli-Öğretmen İşbirliğine İlişkin Görüşleri

Gerekli olup olmadığı	N	%
Gerekli görüyorum.	92	89
Yararlı sonuç vereceğini düşünmüyorum	2	2
İlkokuma-yazma öğretiminde veli öğretmen-öğrenci arasına girmemelidir.	9	9
Toplam	103	100

Tablo VII'de görülebileceği gibi, öğretmenlerin çok büyük çoğunluğu öğretim yılı başında kurulacak öğretmen veli işbirliğini gerekli görmektedir. Duruma ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

Görüşme Sonuçları:

Öğretmenlerin öğretim yılı başında kurulacak veli-öğretmen işbirliğine ilişkin görüşleri aşağıdaki görülmektedir.

- Veli öğretmen işbirliğini oldukça gereklidir.
- Velinin desteği başarıyı artırıyor.
- Okuma-yazma öğretiminde velinin devre dışı bırakılması olanaksızdır.
- Çocuğa velinin verdiği destek onun kendine güvenini artırmaktadır.

TABLO VIII
İlkokuma-yazma Öğretiminde Velilerin Çocuklarına Evde Sağladığı Öğretim Yardımına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Yararlı bulup bulmadığı	N	%
Yararlı buluyorum	56	54
Yardımanın olup olmaması sonucu değiştirmez	6	6
Sakıncalı buluyorum	42	40
Toplam	104	100

Tablo VIII'de görülebileceği gibi, öğretmenlerin büyük çoğunluğu velinin öğrenciye sağladığı eğitim yardımını gerekli görürken, azımsanamayacak miktardaki bir öğretmen grubu da velinin çocuğa yardımını sakıncalı görmektedir. Bu duruma ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Görüşme Sonuçları:

Öğretmenlerin ilkokuma-yazma öğretiminde velilerin çocuklarına evde sağladığı öğretim yardımına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

- Uygulamada çocuk aile-öğretmen çelişkisi yaşamamalıdır.
- Veli öğretmen ortak bir noktada buluşmalıdır.
- Öğretmenin uyguladığı yöntemin dışında yapılan farklı uygulama öğrenciyi zor durumlara sokuyor.
- Bu amaçla veli eğitilmelidir. Velinin eğitimi sadece öğretim yılı başında değil öğretimin her basamağında nelerin nasıl yapılacağı, çocuğa eğitim desteğinin hangi yolla nasıl sağlanacağı, hatta harflerin yazılış yönünün nasıl olacağı konusunu bile kapsamalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen öğretmen görüşleri şu şekilde özetlenebilir: Öğretmenler büyük bir oranda cümle ile başlayan çözümlene yönteminin ilkokuma-yazma öğretiminde uygun bir yöntem olduğu görüşünde birleşirken, bir kısmı da öğretimde karma bir yaklaşımdan yana görülmektedir. Çözümlene yöntemiyle yapılan öğretim sürecinde en fazla sorunun hece ve harf aşamasında yaşandığı, hazırlık aşamasında öğretimin, öğrencinin okul öncesi çevreden kazandığı niteliklere uygun olarak bireyselleştirilmesinin uygun olacağı görüşü öne çıkmaktadır.

Öğretmenler, ilkokuma-yazma öğretimi konusunda yetersiz oldukları, bu yetersizliklerini kendi kişisel deneyim ve çabalarıyla kapattıkları, denetim elemanları ve Milli Eğitim Kurumu'nun bu eksikliği giderici bir çabasının bulunmadığı, üniversitelerin hizmet içi eğitim için devreye girmelerinin uygun olacağı görüşlerinde birleşmektedirler.

Öğretmenlerin öne çıkardığı bir başka durum da öğretimde öğretmen-veli işbirliğidir. Öğretmenler, ilkokuma-yazma öğretiminde velinin devre dışı kalmasının mümkün olmadığı, aslında velisinin yakın ilgisi ve desteğini gören öğrencinin daha başarılı olduğu, öğrenciyi veli-öğretmen çelişkisi arasında bırakmamak için, velilerin eğitilmesi gerektiği düşüncelerinde birleşmektedirler.

Elde edilen bu bulgu ve bilgilerin ışığında şu öneriler yapılabilir:

1. İlkokuma-yazma öğretiminde program geliştirme çalışmalarına hız verilmeli, okuma-yazma öğretiminde alternatif öğretim yaklaşım ve süreçlerinin etkililiği üzerinde deneme çalışmaları yapılmalıdır.
2. Milli Eğitim Bakanlığı-üniversite işbirliği çerçevesinde işbaşındaki öğretmeni eğitme çabaları gözden geçirilerek, bu konuda daha etkin ve planlı çalışmalara yer verilmelidir.
3. Okullarda öğretmen-veli dayanışmasını geliştirici çabalar, öğretmenlerin özel gayretleriyle rastlantıyla geliştirilecek işbirliğinin ötesine götürülerek, sistematik ve programlı ilişkilere dönüştürülmelidir.

KAYNAKÇA

- Çelenk, S. (1993). 'İlkokuma-yazma Öğretiminde Aşamalı Bireşim Tekniğinin Etkinliği.' Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erden, M. (1993). Eğitimde Program Değerlendirme. Ankara: PEGEM Yayınları.
- Gray, W. S. (1975). Okuma ve Yazma Öğretimi. Çev. Nejat Yüzbaşıoğulları. MEB Yayınları.
- Güneş, F. (1997). Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi. Ankara, Ocak Yayınları.